

Sygn. akt II Ka 44/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Artymiak (spr.)

Sędziowie: SSO Grzegorz Maciejowski

SSR del. Alicja Kuroń

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Bułas

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Marioli Zarzyki – Rzucidło

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2015 r.

sprawy oskarżonego D. P. o przestępstwo z art. 226 § 1 kk, art. 288 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Rzeszowie

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 18 listopada 2014 r., sygnatura akt X K 949/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 44/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 18 listopada 2014 r. (sygn. akt X K 949/14) uznał **D. P.** za winnego popełnienia czynów zabronionych określonych:

1) w art. 226 § 1 kk, polegającego na tym, że oskarżony w dniu 30 lipca 2014 r. w D. województwa (...) wielokrotnie znieważał używając słów powszechnie uznawanych za obelżywe funkcjonariuszy Komisariatu Policji w D. w osobach starszego sierżanta A. T. i sierżanta sztabowego Ł. Z. podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, polegających na prowadzeniu interwencji policyjnej w miejscu publicznym.

Za tak przypisany czyn, na podstawie art. 226 § 1 kk, Sąd skazał oskarżonego na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym;

2) w art. 288 § 1 kk, polegającego na tym, że oskarżony w dniu 30 lipca 2014 r. w D. województwa (...) poprzez kopanie nogami i uderzanie rękoma po elementach radiowozu służbowego marki O. (...) nr rej. (...) umyślnie dokonał uszkodzenia mienia w postaci pleksy dzielącej przednią część pojazdu z tylną częścią oraz uszczelkę drzwi prawych tylnych, w wyniku czego powstały straty w wysokości 628 złotych na szkodę Komendy Miejskiej Policji w R.;

Za tak przypisany czyn, na podstawie art. 288 § 1 kk przy zastosowaniu art. 58 § 3 kk Sąd skazał oskarżonego na karę 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym.

W miejsce orzeczonych wobec oskarżonego D. P. jednostkowych kar ograniczenia wolności, na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 i § 3 kk Sąd orzekł karę łączną 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym, na poczet której - na podstawie art. 63 § 1 kk - zaliczył okres zatrzymania od dnia 30 lipca 2014 r. do dnia 31 lipca 2014 r.

Tym samym wyrokiem, na podstawie art. 627 kpk, Sąd zasądził od oskarżonego D. P. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 250 zł.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu obrazę przepisu prawa procesowego, tj. art. 335 kpk w zw. z art. 343 § 1 kpk mającą wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na nie orzeczeniu przez Sąd wobec oskarżonego obowiązku naprawienia szkody.

Podnosząc powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Skarżącego mogła odnieść skutek w postaci uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego jej rozpoznania.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy wydał zaskarżony wyrok na posiedzeniu uwzględniając, złożony w trybie art. 335 § 1 kpk, wniosek Prokuratora o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie uzgodnionej z oskarżonym kary. Jednakże zestawiając treść uzgodnień odnośnie poddania się przez oskarżonego odpowiedzialności (k. 27) z wnioskiem prokuratora o wydanie wyroku skazującego (k. 40) oraz z treścią zaskarżonego wyroku zauważyć należy, iż wniosek prokuratora nie zawierał wszystkich warunków pierwotnego porozumienia co do wymiaru kar zasadniczych, środka karnego i kary łącznej oraz kosztów postępowania. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zaznacza natomiast, że orzekł zgodnie z wnioskiem dołączonym do aktu oskarżenia, nie orzekał zaś o obowiązku naprawienia szkody, bo Prokurator może modyfikować oświadczenia oskarżonego o dobrowolnym poddaniu się karze na jego korzyść. Skarżący także wskazuje na tę różnicę, jednak kwestionuje by w niniejszej sprawie doszło do modyfikacji, o której mowa w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Apelujący Prokurator przyznaje, że brak umieszczenia we wniosku o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy obowiązku naprawienia szkody był wynikiem wyłącznie omyłki prokuratora przy sporządzaniu wniosku, nie zaś zamierzoną modyfikacją tego wniosku.

Skoro materiał dowodowy zebrany w sprawie, w której wydano zaskarżone orzeczenie, dawał podstawy do tego, aby Sąd rozpoznający sprawę powziął wątpliwość, co do zakresu dokonanych uzgodnień, winien wezwać Prokuratora do zajęcia stanowiska w przedmiocie wniosku (w trybie art. 337 § 1 kpk, 120 § 1 kpk), albo uzależnić wydanie wyroku od dokonania dodatkowych uzgodnień w przedmiocie obowiązku naprawienia szkody (art. 343 § 3 kpk) bądź też skierować sprawę do rozpoznania na rozprawie na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 kpk).

Zgodnie z art. 335 § 1 kpk, wniosek Prokuratora o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy może zostać uwzględniony tylko wtedy, jeżeli okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Zgodnie natomiast z art. 343 § 7 kpk, jeżeli Sąd uzna, że w sprawie nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku Prokuratora, to sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych. Wobec zaistnienia w sprawie wątpliwości, które powinny zostać wyjaśnione przez Sąd pierwszej instancji, wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 kpk, odbiegający od treści uprzednio dokonanych uzgodnień z oskarżonym, nie mógł zostać uwzględniony. Wyjaśnienie wskazanych wyżej rozbieżności dotyczących obowiązku naprawienia szkody prowadzić powinno już w toku wstępnej kontroli do podjęcia próby odpowiedniej modyfikacji wniosku za zgodą obydwu stron poprzez spowodowanie przeprowadzenia

posiedzenia mającego na celu ich usunięcie, ewentualnie do nieuwzględnienia wniosku i rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (wyrok SN z dnia 18 maja 2011, IV KK126/11, LEX nr 817549).

Nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem Sądu o możliwości jednostronnej modyfikacji uzgodnień między organem prowadzącym postępowanie i kierującym akt oskarżenia z podejrzanym, bo była ona dla oskarżonego korzystna. Abstrahując od oceny korzystności dokonanej zmiany (brak obowiązku naprawienia szkody, który miał być orzeczony na podstawie art. 46 § 1 kk, narażał oskarżonego na ewentualny późniejszy proces cywilny i ewentualne zasądzenie obowiązku naprawienia szkody wraz z odsetkami) nie jest dopuszczalna jakakolwiek zmiana niezgodniona ze stronami. Nie można też mówić o modyfikowaniu przez prokuratora oświadczenia oskarżonego. Oskarżyciel publiczny, podobnie jak żaden inny organ procesowy, nie jest uprawniony do modyfikowania oświadczeń składanych w toku postępowania przez podejrzanego (oskarżonego), zwłaszcza bez jego wiedzy. Ustawodawca przewiduje w art. 343 § 3 kpk jedynie uzależnienie wydania wyroku od obowiązku naprawienia szkody, jednak dokonanie zmian w uzgodnieniach co do zakresu odpowiedzialności (uzgodnień co do rodzaju i rozmiaru sankcji) wymaga zgodnego w tej mierze stanowiska stron, bez względu na kierunek dokonywanych zmian.

Uwzględniając wniosek Prokuratora, bez dokonania wskazywanego wyżej uzupełnienia, Sąd Rejonowy dopuścił się więc naruszenia art. 335 § 1 kpk i art. 343 kpk. Naruszenie tych przepisów miało charakter rażący. Sąd pierwszej instancji rozpoznając wniosek prokuratora, w trybie art. 335 kpk i art. 343 kpk, zobowiązany jest do zbadania sprawy zarówno pod względem formalnym, jak również merytorycznym. Sąd może wydać wyrok, który nie będzie respektował pierwotnej treści wniosku, tylko wtedy, gdy na takie zmiany uzyska zgodę stron pierwotnego porozumienia – prokuratora i podejrzanego. W przeciwnym razie sprawa powinna być rozpoznana na zasadach ogólnych stosownie do dyspozycji art. 343 § 7 kpk (wyroki SN z 8 września 2009 r., IV KK 287/09, LEX nr 519609, z dnia 23 maja 2013, IV KK 57/13, Prok. i Pr. – wkładka orzecznictwo, 2013, z. 11 poz. 12, z dnia 5 grudnia 2013, Prok. i Pr. – wkładka orzecznictwo 2014, z. 2, poz. 11, z dnia 25 września 2014 r. III KK 280/14, LEX nr 1551345).

W tym stanie sprawy, apelacja oskarżyciela publicznego spowodowała, że w wyniku kontroli odwoławczej konieczne było, na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego jej rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy koniecznym będzie uniknięcie uchybień będących podstawą uwzględnienia apelacji i rozpoznanie sprawy zgodnie z obowiązującym prawem materialnym i procesowym. W pierwszej kolejności rozważyć można dokonanie zwrotu aktu oskarżenia wraz z dołączonym do niego wnioskiem o uzupełnienie brakującego, a pierwotnie uzgodnionego obowiązku naprawienia szkody (w trybie art. 337 § 1 kpk), albo dokonanie odpowiedniej modyfikacji wniosku dołączonego do aktu oskarżenia, przy jednoczesnym uzyskaniu zgody stron na zmianę, ewentualnie skierowanie sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych, nie tracąc z pola widzenia obowiązku dążenia do oparcia swojego orzeczenia na prawdziwych ustaleniach faktycznych, obowiązku wykazania realizacji przez oskarżonego znamion czynów zabronionych mu zarzucanych, jak również obowiązku udowodnienia zawinienia, a następnie wymierzenia sankcji karnych przy uwzględnieniu zasady ich indywidualizacji. Dlatego też, kierując się zasadami dążenia do ustalenia prawdy (art. 2 § 2 kpk) i obiektywizmu (art. 4 kpk), Sąd dokona oceny zebranych dowodów, z zachowaniem dyspozycji art. 7 kpk, oceniając czy zachodzą materialne warunki do wydania proponowanego i uzgodnionego z oskarżonym wyroku skazującego (w tym, czy okoliczności popełnienia czynów nie budzą wątpliwości). Dopiero wtedy na podstawie całokształtu zebranego i ocenionego materiału dowodowego, wyda orzeczenie w kwestii odpowiedzialności oskarżonego, prawidłowo - z uwzględnieniem wskazań art. 424 kpk, o ile zajdzie taka potrzeba, swoje stanowisko uzasadni.